Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Antiga farinera del Molí del Castell

Avià

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Carretera d'Avià al Molí del Castell 08610 AVIÀ
Emplaçament	Carretera de Cal Rosal a Avià.

Coordenades:

Latitud:	42.084
Longitud:	1.83177
UTM Est (X):	403377
UTM Nord (Y):	4659763

Classificació

Número de fitxa	08011 - 69
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Contemporani Noucentisme
Segle	XIX-XX
Any	1903
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BPU. POUM Avià, DOGC 12/07/2011
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 36801DG0539N

Fitxes associades:

CASA DEL MOLÍ DEL CASTELL

Autoria de la fitxa	María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa:	dl., 03/12/2001 - 01:00

Descripció

Edifici de planta rectangular de pedra arrebossada i cobert amb teulada a dues vessants. La façana és la característica dels edificis industrials: edifici lineal que segueix mòduls estructurals repetits, finestres disposades simètricament a cada pis d'arc rebaixat i amb les llindes i muntants de maó, i cantoneres de maó. La casa té planta, dos pisos, golfes i un pis subterrani. A un angle de la façana nord hi ha afegida una torre amb idèntic sistema constructiu i s'obre a un pati on hi ha una xemeneia de maó de secció circular. A sota de l'estructura de la xemeneia i de l'edifici es conserven les carboneres i calderes on es produïa el vapor que era el sistema energètic que feia servir la farinera fins que es va portar electricitat des de la fàbrica del riu a Cal Rosal, així com un dipòsit d'aigua subterrani. La tapa de la carbonera i l'accés a la sala de calderes encara són visibles. També són visibles al soterrani de la botiga dos passadissos, un dels qual conserva encara rails de ferro encastats al terra per transportar el carbó o d'altres materials. A prop de la farinera i sobre la riera de Font Caldes hi ha un aqüeducte de tres arcs que portava l'aigua de la riera fins a la fàbrica a través d'un canal d'obra. La sala principal de la botiga encara conserva l'estructura de columnes de ferro colat i revoltons, típica dels edificis industrials.

Observacions:

Segons explica el seu propietari, des de la fàbrica del Molí del Castell surt un túnel subterrani cobert amb volta de canó que comunica amb el mas Pere Vell. Actualment els dos accessos resten tapats per evitar qualsevol perill. Desconeixem la possible data de construcció d'aquest passadís, però deu estar relacionat amb la posició defensiva de cal Pere Vell ja des de l'edat mitjana, i amb la possibilitat de que en aquesta zona es situés l'antic Castell del Molí.

Història

Al Molí del Castell els germans Rosal tenien la farinera amb dues màquines de cilindres (de 60 cm de longitud) i un triturador moguts per acció de vapor destinats a obtenir farina de primera qualitat. També tenien un molí amb dues moles de La Ferté (França) mogudes també per vapor i que treballaven menys de tres mesos a l'any: una mola per cereals i l'altra per civada, ordi i blat de moro. També hi havia una altra mola de La Ferté ubicada a una instal·lació separada per moldre guix i ciment per a particulars moguda per força hidràulica. A més de la caldera de vapor que proporcionava energia a la farinera i de la turbina moguda amb aigua de la riera Font Caldes, des de la fàbrica de Cal Rosal també es portava electricitat amb un cable que una vegada arribat a Graugés es dividia en dos: un de 2.100 m anava al Molí del Castell i movia dues dinamos de 45 cavalls, i l'altra de 1.100 m anava a la dinamo que movia les màquines del Grup Central de Graugés. També es feia servir l'aigua de la Riera de Font Caldes, des de l'any 1905, agafant-la mitjançant un aqüeducte d'obra de mamposteria abans d'arribar al Molí del Castell, d'aquí es conduïa a una bassa i amb un tub es proporcionava el salt fins a la turbina produint la força per la molta de gra. L'aigua que sortia de la farinera s'emmagatzemava en dues basses per després conduir-la a través d'un canal a cel obert fins al dipòsit del Serrat Roig des del qual s'alimentava el dipòsit de La Creu, i des d'aquest els de Graugés Vell i la Teulería. Hi havia una conducció a pressió des del Serrat Roig i una altra des del dipòsit de La Creu fins al Grupo Central (zona central de la colònia de Graugés) que produïa un salt que desenvolupava força hidràulica i que posava en marxa diferents màquines, entre elles una de batre, una de xafar palla i una altra de fer farratges. No sabem si els Rosal van comprar l'edifici ja fet, però pel tipus de construcció és molt probable que el construïssin ells. Els germans Rosal van comprar part de la heretat Castell i els molins a Jaime Satorras i Macià cap a finals del segle XIX, aquest darrer ho havia comprat el 1893 a Teresa de Gironella. La farinera es va posar en marxa l'any 1903 i va funcionar fins al 1926. L'any 1930 els hereus d'Agustí Rosal van posar una fàbrica de filatures anomenada Filatures Avià S.A que es va

mantenir fins al 1931. El salt d'aigua de 8 CV va seguir produint electricitat fins l'any 1943. Posteriorment altres empresaris van instal·lar fàbriques de filats i teixits de cotó des del 1964 al 1981. Actualment la planta baixa s'ha habilitat com a botiga de roba i els pisos són vivendes de particulars.

Bibliografia

AA.DD. (1988). La vida als estanys de Graugés (Avià). Llibres de l'Àmbit núm. 2. Àmbit de Recerques del Berguedà. MOUREU-REY, X. (1967). Una dinastia industrial. Els Rosal de Berga. A Homenatge a J. Vicens Vives, II. Barcelona. Pàgs. 447-457.





